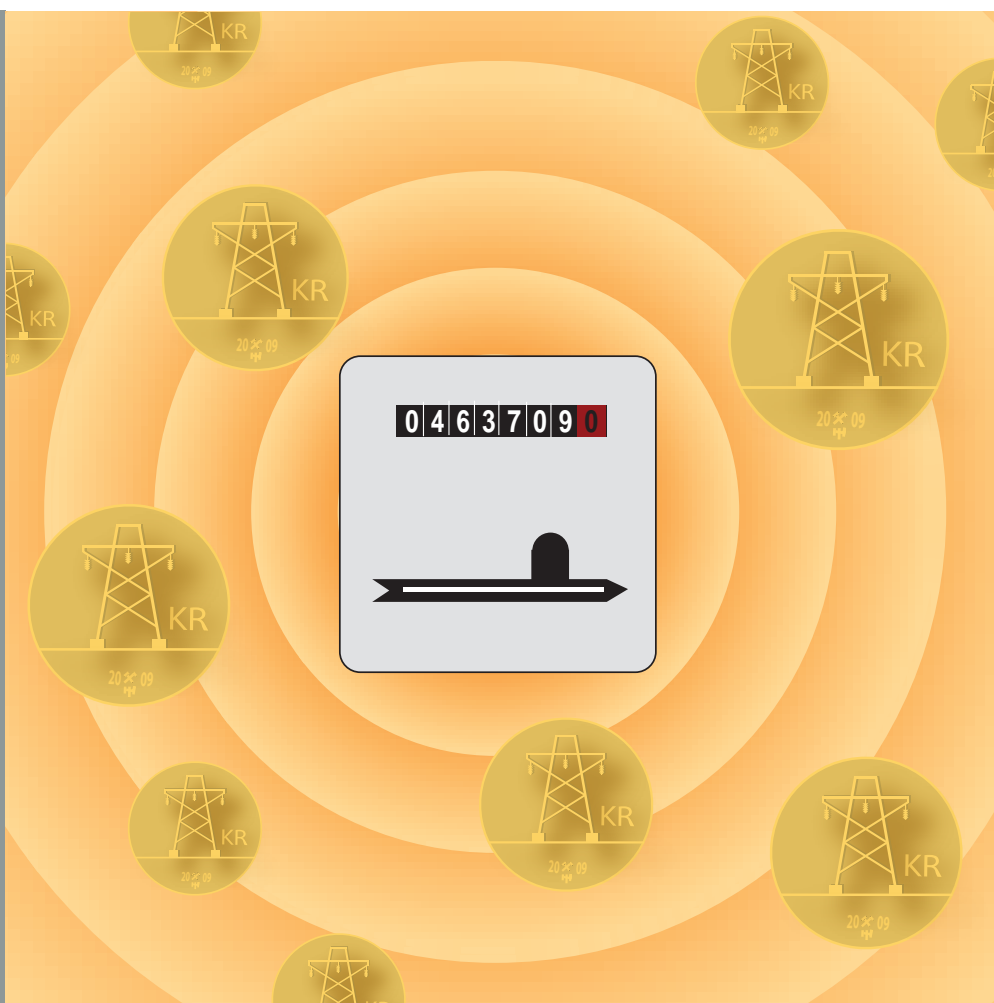

Endringer i forskrift 11 mars 1999 nr. 302 om økonomisk og teknisk rapportering, inntektsramme for nettvirksomheten og tariffer - Fellesmåling

Oppsummering av høringsuttalelser
og forskriftstekst. Høringsdokument april 2009

17
2009

D
O
K
U
M
E
N
T

Endringer i forskrift av 11. mars 1999 nr. 302 om økonomisk og teknisk rapportering, inntektsramme for nettvirksomheten og tariffer - Anleggsbidrag og fellesmåling

Oppsummering av høringsuttalelser og
forskriftstekst

Dokument 17/2009

Endringer i del V. Tariffer i forskrift 11. mars 1999 nr 302

Utgitt av: Norges vassdrags- og energidirektorat
Redaktør: Torfinn Jonassen
Forfattere: Lars Ekern, Erlend Borgli, Torfinn Jonassen

Trykk: NVEs hustrykkeri
Opplag: 20
Forsidefoto:
ISSN: 1501-2840

Emneord: Anleggsbidrag, fellesmåling

Norges vassdrags- og energidirektorat
Middelthunsgate 29
Postboks 5091 Majorstua
0301 OSLO

Telefon: 22 95 95 95
Telefaks: 22 95 90 00
Internett: www.nve.no

November 2009

Innhold

Forord	4
1. Innledning	5
1.1. Om høringsprosessen	5
1.2. Oppbygging av dokumentet	5
2. Høringsforslagene	6
2.1. Foreslåtte endringer i kontrollforskrift.....	6
2.2. Endringer i kapittel 13	8
2.2.1. Høringsuttalelser	8
2.2.2. NVEs kommentarer	9
2.2.3. Endringer fra det opprinnelige forslaget.....	12
2.2.4. Ikrafttredelse.....	12
2.3. Endringer i kapittel 14	13
2.3.1. Høringsuttalelser	13
2.3.2. NVEs kommentarer	14
2.3.3. Ikrafttredelse.....	16
2.4. Endringer i kapittel 17	16
2.5. Vedtatt endringsforslag	17
2.6. Ikrafttredelse av forskriftsendringen.....	17
3. Bestemmelser vedtatt endret i forskrift om økonomisk og teknisk rapportering, inntektsramme for nettvirksomheten og tariffer	18

Forord

Norges vassdrags- og energidirektorat har 10. november 2009 vedtatt å endre §§ 13-1 bokstav h) og 14-1 i forskrift om økonomisk og teknisk rapportering, inntektsramme for nettvirksomheten og tariffer (kontrollforskriften). Endring av §§ 13-1 og 14-3 trer i kraft 1. januar 2010.

Det vises til NVEs dokument 06/2009 vedrørende bakgrunnen for de vedtatte endringene. Endringsforslaget har vært på høring i perioden 1.april 2009 til 1. juli 2009. Det har også blitt avholdt møter med aktuelle aktører innen elektrisitetsforsyningen. NVE ønsker å rette en takk til alle som har bidratt med innspill og kommentarer til forskriftsarbeidet.

Oslo, november 2009

Agnar Aas
vassdrags- og
energidirektør

Marit Lundteigen Fossdal
avdelingsdirektør

1. Innledning

1.1. Om høringsprosessen

Norges vassdrags- og energidirektorat la 1.april 2009 ut på høring forslag til endringer i kontrollforskriftens §§ 13-1 bokstav h) og 14-1 om fellesmåling, samt forslag til endring av § 17-5 om anleggsbidrag.

Høringsfristen var 1. juli 2009.

Endringsforslagene ble sendt til om lag 200 høringsinstanser og det har kommet inn om lag 70 høringsuttalelser.

1.2. Oppbygging av dokumentet

I dette dokumentet presenteres vedtatte endringer av kontrollforskriftens bestemmelser, og hovedtrekkene i høringsuttalelsene oppsummeres. Det er ikke gjort forsøk på å nevne alle de merknader som er kommet inn fra høringsinstansene, derimot presenteres de argumenter som har vært fremtredende og relevante.

I kapittel 2 gjengis endringsforslagene som ble lagt ut på høring i april 2009. Videre blir høringsinstansenes uttalelser oppsummert og NVEs kommentarer til uttalelsene blir presentert. Til slutt konkluderes det med hvilke av endringsforslagene NVE står fast ved. I tilfeller der det vedtas endringer som avviker fra forslagene i høringsdokumentet angis disse.

I kapittel 3 presenteres de vedtatte endringene i forskriften.

2. Høringsforslagene

NVE sendte april 2009 ut på høring forslag til endringer i kontrollforskriften kontrollforskriftens bestemmelser om fellesmåling og anleggsbidrag.

Fellesmåling

Bakgrunnen for endringsforslaget om fellesmåling var at dagens regler og praksis for fellesmåling av slutt kunder gir flere uheldige virkninger. De som befinner seg bak et fellesmålt punkt har ikke tilgang til kraftmarkedet på samme vilkår som andre kunder. All informasjon fra nettselskapet vil gå til den juridiske enheten som står som kunde i det fellesmålte punktet. De som befinner seg bak fellesmålte punkt har ikke de samme rettighetene som andre kunder ved strømavbrudd. Fellesmåling av slutt kunder fører til at områdekonsesjonæren får færre kunder å dele de faste kostnadene i nettet på. Tilsvarende uheldige virkninger er også årsak til endringer i energiloven og eventuelt energilovforskriften, som innebærer konsesjonsplikt for å bygge, eie og drive lavspente fordelingsnett.

Anleggsbidrag

Forslag til endring av lov om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m. (energiloven) gir kraftprodusenter en rett til å bli tilknyttet nettet dersom produksjon og nett samlet sett er samfunnsmessig rasjonelt. Dersom det ikke er ledig kapasitet i nettet, vil nettselskapet måtte investere i nye nettløsninger. Tilknytningsplikten vil også gjelde forbruk på alle nettnivå. Utvidelsen av nettselskapenes tilknytningsplikt gjorde det etter NVEs vurdering hensiktsmessig med en utvidelse av nettselskapenes rettigheter til å kreve anleggsbidrag for nødvendige investeringer av den eller de som utløser investeringene.

Det ble foreslått endringer i flere av bestemmelsene under Del V i kontrollforskriften.

- Det innføres ny bokstav h) i § 13-1 om prinsipper for utforming av punktтарiffer. Bestemmelsen slår fast at den enkelte boenhet, fritidsbolig eller det enkelte foretak skal måles og avregnes hver for seg.
- § 14-3 åpner for fellesmåling som unntak fra hovedregelen i kontrollforskriftens § 13-1 h) der individuell måling gir urimelige merkostnader.
- § 17-5 om anleggsbidrag endres slik at nettselskapene under visse forutsetninger kan kreve anleggsbidrag for investeringer i maskete nett.

2.1. Foreslåtte endringer i kontrollforskrift

Endring i forskriftens kapittel 13

Forslag til ny § 13-1 bokstav h):

”Den enkelte boenhet, fritidsbolig eller det enkelte foretak skal måles og avregnes hver for seg.”

Endring i forskriftens kapittel 14

Endret § 14-3 skal lyde:

§ 14-3. Fellesmåling av slutt kunder

Nettselskapene skal på forespørsel tilby måling og *avregning* per felles inntaksledning *når måling og avregning etter § 13-1 bokstav h) gir urimelige merkostnader.*

Endring i forskriftens kapittel 17

Forslag til endring av forskriftens § 17-5

§ 17-5 første ledd skal lyde:

Nettselskapene kan fastsette et anleggsbidrag for å dekke anleggskostnadene ved nye tilknytninger eller ved forsterkning av ~~nett~~ til eksisterende ~~kunder~~ tilknytninger.

§ 17-5 tredje ledd skal lyde:

Når en tilknytning som beskrevet i første og annet ledd utløser forsterkninger *eller nyinvesteringer* i ~~radiale~~ fellesanlegg kan en forholdsmessig andel av disse kostnadene inngå i anleggsbidraget.

§ 17-5 fjerde ledd skal lyde:

Ved investeringer i maskete nett kan anleggsbidrag kun fastsettes *når én eller flere tilknytninger entydig utløser investeringen. I maskete nett kan anleggsbidrag ikke fastsettes på grunnlag av normal forbruksutvikling.*

§ 17-5 femte ledd skal lyde:

Anleggsbidrag skal fastsettes uavhengig av kundens forventete energiuttak *eller innmating* og kan maksimalt settes til anleggskostnad for anlegget minus tilknytningsgebyr.

Ny § 17-5 åttende ledd skal lyde:

Fordeling av anleggsbidraget i maskete nett etter § 17-5 syvende ledd forutsetter at tilknytningen ville blitt avkrevd anleggsbidrag etter § 17-5 fjerde ledd om tilknytningen hadde skjedd på tidspunkt for ferdigstilling av anlegget. I maskete nett må fordelingen skje ved at nettselskapet forskutterer investeringskostnadene for framtidige tilknytninger.

Gjeldende § 17-5 åttende ledd blir ny § 17-5 niende ledd.

2.2. Endringer i kapittel 13

2.2.1. Høringsuttalelser

NVE har mottatt høringsuttalelser fra nettselskap, offentlige etater, interesseorganisasjoner, nettkunder og bedrifter som forestår måling og avregning bak fellesmålte punkt. Fra høringsuttalelsene fremkommer det at det eksisterer til dels store ulikheter i oppfatningen rundt fellesmåling.

Flertallet av de innkomne høringsuttalelsene fra nettselskap og offentlige etater er generelt positive til en endring av kontrollforskriftens bestemmelser om fellesmåling. I all hovedsak blir det vektlagt at endringsforslaget vil klargjøre grensen mellom nettselskap og sluttbruker. Individuell måling vil styrke kundens rettigheter og forenkle prosessen rundt tilsyn fra det lokale eltilsynet. Endringen vil i tillegg medføre en mer rimelig fordeling av de totale nettkostnader, og en større grad av likebehandling av kunder.

Enkelte av høringsuttalelsene er mer kritiske til endringsforslagene. Motstanden mot endringsforslagene eksisterer både blant nettselskap, selskap som i dag driver med måling og avregning bak fellesmålte punkt, samt interesseorganisasjoner og kunder som i dag er fellesmålte.

Flere høringsinstanser har kommentert at foretak eksplisitt bør utelates fra bestemmelsen i § 13-1. Flere nettselskap, Energibedriftenes Landsforening, selskaper som i dag forestår måling og avregning bak et fellesmålt punkt, samt offentlige myndigheter og interesseorganisasjoner har foreslått å unnta næringsbygg med flere leietagere fra kravet om individuell måling. Flere nettselskap mener det ville vært mer hensiktsmessig å etablere individuell måling og avregning av boliger og fritidsboliger i første omgang, og at næringsbygg med flere foretak bak et fellesmålt punkt ikke bør inkluderes i kravet om individuell måling.

Det er videre uttrykt at en presisering av unntaksregelen i § 14-3, hvor kunder har rett til å kreve fellesmåling i tilfeller der individuell måling gir urimelige merkostnader, er nødvendig, særlig overfor næringsbygg med flere leietakere.

Flere fellesmålte kunder og enkelte selskap som forestår måling og avregning av fellesmålte kunder, mener individuell måling vil medføre økte strømutgifter for dagens fellesmålte kunder. Det blir videre hevdet at samhandel av kraft vil gi lavere innkjøpskostnader, lavere administrative kostnader ved at de gjør jobben selv samt mulige gevinster ved porteføljeinvestering gjennom ulik forbruksprofil hos kundene bak det fellesmålte punktet.

Enkelte selskap som i dag forestår måling og avregning av fellesmålte kunder tilbyr i dag andre komplementære tjenester, som energirapportering og energioppfølging av næringsbygg. Flere av disse selskapene anfører at forskriftsendringen vil forhindre mulighetene for denne type virksomhet, og dermed redusere mulighetene for energieffektivisering. Felles målesystem og avregningssystem for flere energibærere som gass, elektrisitet og varmtvann, spesielt i næringsbygg med store fellesarealer blir i flere av høringsuttalelsene trukket opp som en særskilt fordel med dagens praksis med fellesmåling.

2.2.2. NVEs kommentarer

Energiloven med tilhørende forskrifter gir i dag konsesjonærene en rekke plikter. Pliktene gir sluttkundene en implisitt rett til tilfredsstillende leveringskvalitet, rettigheter til selv å velge kraftleverandør, rettigheter med hensyn på økonomiske oppgjør for bruk av netjtjenester, tariffing, fakturering, måling og avregning etc. Kunder som ikke har en tilknytning med en regulert konsesjonær, og dermed ikke er definert som kunde i de nevnte forskrifter innehar ikke tilsvarende rettigheter. I den senere tid har et økende antall kunder blitt tilknyttet nett som ikke er under den samme offentlige regulering som nett til områdekonsesjonær (uregulerte nett). Fellesmåling og lavspente uregulerte nett vil i slike tilfeller kunne stenge kundemassen ute fra kraftmarkedet ved at det i realiteten blir innført et nytt monopol både på kraft og nett mellom det offentlig regulerte monopolet og sluttbrukeren.

NVE har sett behovet for å konkretisere og klargjøre hvor grenseskillet i fremtiden skal gå mellom områdekonsesjonæren og sluttbrukere. Arbeidet med endringen i energiloven samt endringer i kontrollforskriften vil etter NVEs oppfatning gi flere kunder lovfestede rettigheter mht leveringskvalitet, valg av strømlleverandør, tariffing, fakturering, måling og avregning m.v. I forbindelse med forslag om innføring av avanserte måle- og styringssystemer (AMS) må nettselskapene gjennomgå sine målepunkt og eventuelt installere nye målere i henhold til nye krav. Endringen i fellesmålingsbestemmelsen vil medføre at dagens fellesmålte kunder også blir omfattet av endringene i målings- og avregningsforskriften.

NVE har mottatt høringsuttalelser fra flere firma som eier eller driver overføringsanlegg, og som enten selv eller ved benyttelse av en tredjepart, måler, avregner og viderefakturerer sluttbrukerne både for kraft og nett. NVE er av den oppfatning at flere av disse selv strekker seg for å oppfylle de krav som er gjeldene for en områdekonsesjonær. Flere opplyser om at de måler, og avregner hver enkelt kunde. Noen opplyser videre om at de blant annet tilbyr deres kunder å fritt få velge kraftleverandør, ved å inngå finansielle kontrakter med de leverandørene som kunden velger, andre har ikke valgt å gå inn på en slik løsning. NVE vil påpeke at selskapene pr i dag ikke innehar slike plikter.

Kraftkostnader ved fellesmåling

Flere høringsinstanser hevder at individuell måling og avregning hindrer kjøpere å oppnå stordriftsfordeler og dermed medfører økte strømkostnader for kunder som i dag er fellesmålt. OBOS nevner i sin høringsuttalelse at: *"Blant de av våre kunder som hadde fellesmåling, oppnådde man en gjennomsnittlig rabatt i 2008 på opp mot 18 % sammenlignet med Nord Pool spot pris."*, mens NBBL viser til OBOS sin innkjøpsordning og hevder at: *"I årene 2006-2008 har borettslagenes fellesinnkjøp ført til at andelseiere i borettslag med fellesmåling har fått 8-12 % lavere strømpris enn spot + påslag."*

Besparelsen for kunder med fellesmåling vil normalt ligge i redusert nettleie, ved differansen mellom de bruksuavhengige leddene ved fellesmåling og summen av fastleddene ved individuell avregning. Slik NVE forstår det, leverer OBOS selv et strømprodukt som består av Nord Pools spotpris og et tillegg. Videre er produktet slik NVE forstår det tilgjengelig for alle kunder uavhengig av om de er individuelt målt eller fellesmålt.

NVE vil generelt bemerke at liberaliseringen av kraftmarkedet innebar et skille mellom virksomhetsområdene kraft og nett. Dette innebærer i prinsippet at krafthandler kan gjøres uavhengig av den enkelte aktørenes fysiske tilknytning til nettet innenfor et prisområde. NVE kan i utgangspunktet ikke se at kunder som i dag går sammen for å fremforhandle gunstige kraftavtaler ikke kan fortsette med dette også etter at de er målt individuelt såfremt kundene ønsker å delta i en slik

ordning. NVE legger til grunn at alle kunder står fritt til å samhandle kjøp av kraft også i tilfeller der de fritt har tilgang til kraftmarkedet. Dersom kundene ønsker en kraftleverandøravtale fremforhandlet av en større enhet, vil for eksempel boligbyggelag ha muligheten til å fremforhandle avtaler som er frivillige for medlemmene – uavhengig av om disse er fellesmålte eller ikke.

Forbrukerrådet tar i sin høringsuttalelse opp at det i bygg med store utskiftninger i kundemasse, f.eks hybelbygg og studentboliger, kan være en risiko for at en større andel av kundemassen vil motta kraftleveranse gjennom nettselskapets leveringsplikt uten fellesmåling. Dette vil medføre større kostnader ved kraftkjøp for sluttbrukeren. Fellesmåling vil dermed bidra til å redusere kostnadene ved kraftinnkjøp. NVE ser at for bygg med en dynamisk kundemasse kan oppstå en slik problematikk, men anser det som lite hensiktsmessig å unnta en eller flere kundegrupper fra den generelle regelen i § 13-1. Nærmere om unntakene fra § 13-1 vil bli beskrevet i gjennomgangen av forskriftens § 14-3.

Forholdet til summasjonsmåling

Flere av høringsinstansene uttrykte et ønske om en klargjøring om hvorvidt dette bryter inn i eksisterende summasjonsmålingspraksis som nettselskapene måtte ha. I utgangspunktet er det i dag ingen bestemmelser i forskriften som tilsier at kunden kan kreve summasjonsmåling. I den grad en kunde forsynes over flere uttakspunkt er hovedregelen at hvert enkelt uttakspunkt skal tariffes separat. Dette følger av § 13-1, bokstav a) i forskrift om kontroll av nettvirksomhet der det heter at ”*tariffene skal refereres tilknytningspunktene*”. Disse tilknytningspunktene er vanligvis også sammenfallende med grensesnittet mellom nettselskapets nett og kundens nettanlegg, og plasseringspunktet for målerne.

Selv om kunden etter regelverket ikke kan kreve summasjonsmåling har NVE tidligere akseptert at bedrifter som forsynes over flere utvekslingspunkt innenfor et avgrenset geografisk område kan måles i et felles målepunkt basert på summasjonsmåling dersom konsesjonæren finner dette hensiktsmessig. NVE har også lagt til grunn at så lenge summasjonsmåling ikke medfører urimelig ekstrakostnader for nettselskapet kan selskapet opprettholde summasjonsmåling for eksisterende kunder uten å komme i konflikt med forskriftens krav om ikke-diskriminering. NVE ser ikke at endringen i bestemmelsen om fellesmåling endrer dette.

Forholdet til inntektsrammen

Flere høringsinstanser har hevdet at overgang til individuell måling vil øke nettselskapenes inntjening. NVE vil bemerke at forslaget i liten grad vil påvirke nettselskapenes avkastning. I all hovedsak vil forslaget medføre en omfordeling av kostnader fra nettets øvrige kunder til dagens fellesmålte kunder, og vil medføre at like kunder vil betale en mer lik andel av de totale nettkostnader. Som beskrevet i høringsforslaget vil de økte kostnader nettselskapene har til måling, avregning og fakturering av tidligere fellesmålte kunder øke kostnadsgrunnlaget for nettselskapene. 40 prosent av kostnadsøkningen vil nettselskapet kunne innhente direkte gjennom økt inntektsramme. Isolert sett vil dette øke inntektsrammen for de enkelte nettselskap. Endringer i kostnadene til nettselskapet vil måling og avregning vil i tillegg påvirke nettselskapenes målte effektivitet og dermed kostnadsnormen som utgjør 60 prosent av nettselskapenes inntekter. NVE vil påpeke at administrasjon, måling og avregning av kunder bak et fellesmålt punkt også vil kreve ressurser i tilfeller der kundene er målt og avregnet. NVE har i høringsdokumentet skrevet at ”*Det kan være tilfeller der andre aktører kan utføre de kundespesifikke tjenestene som måling og fakturering mer effektivt enn nettselskapet. NVEs vurdering er likevel at nettselskapet har de beste forutsetningene for å tilby de kundespesifikke tjenestene på en effektiv måte.*” Flere høringsinstanser har bemerket at de er uenige i NVEs beskrivelse av hvem som er mest effektive. Flere stiller også spørsmål om hvilke oppgaver som bør ligge under nettselskapet monopolkontroll. NVE vil bemerke at områdekonsesjonær som et naturlig monopol i henhold til måling og avregningsforskriften har ansvaret for hele måleverdikjeden.

Ansvarer innebærer at nettselskapet skal måle all innmating og alt uttak i sitt nett, samt rapportere og tariffere forbruket i henhold til de krav fastsatt i energiloven og tilhørende forskrifter. NVE legger til grunn at de regulerte områdekonsesjonærene har systemer og kompetanse som tillater dem å utføre netttjenester som måling og avregning på en effektiv måte.

Fellesmåling og energieffektivisering.

Flere fellesmålingsselskap leverer i dag komplementære tjenester som energieffektivisering, energioppfølging, samt ekstratjenester knyttet til energirapportering utover de krav fastsatt i måling og avregningsforskriften. Dette er slik NVE ser det ikke en del av nettselskapets monopoloppgaver.

Flere av disse selskapene anfører at forskriftsendringen vil forhindre mulighetene for denne type virksomhet, og dermed redusere mulighetene for energieffektivisering. Felles målesystem og avregningssystem for flere energibærere som gass, elektrisitet og varmtvann, spesielt i næringsbygg med store fellesarealer blir i flere av høringsuttalelsene trukket opp som en særskilt fordel med dagens praksis med fellesmåling.

I "forslag til endringer i forskrift 302 11.mars 1999 nr 301 tilleggshøring 2009" om innføring av avanserte måle- og styringssystemer er forholdet til eiendomsrett og tredjepartsadgang til målerdata tatt opp. NVE legger i tilleggshøringen til grunn at kunden har eiendomsrett til alle data som vedrører eget forbruk. En tredjepart vil dermed måtte ha samtykke fra kunden for å vederlagsfritt få tilgang til de måledata nettselskapet eller kunden måtte inneha. Målesystemet skal videre kunne kommunisere med eksternt utstyr fra en eventuell tredjepart. NVE legger til grunn at innføringen av AMS vil legge til rette for at en tredjepart kan tilby produkter og tjenester som vil gi kundene raskere og bedre informasjon om eget energiforbruk bak målepunktet. Nettselskapets plikt til å måle kundene individuelt vil etter NVEs vurdering være i tråd med en slik utvikling og ikke være til hinder for den. NVE har i brev av 13. oktober 2009 valgt å avvende tidspunktet for vedtak om ikrafttredelse av bestemmelse angående AMS med ett år.

NVE ser likevel at individuell måling i næringsbygg der det kundespesifikke elektrisitetsforbruket er av begrenset karakter og hvor store deler av energibruken blir brukt i fellearealer ved bruk av andre energikilder, vil kunne være uhensiktsmessig.

Lavspenningsanlegg som ikke drives av områdekonsesjonær

Forskriftsendringen innebærer at områdekonsesjonær skal måle og avregne hver enkelt boenhet og fritidsbolig individuelt også når disse befinner seg i et lavspent fordelingsanlegg som ikke eies og drives av områdekonsesjonær. I tilfeller der netteier innehar egen omsetningskonsesjon vil aktøren være å betrakte som et nettselskap jf. forskriftens § 1-3 tolvte ledd, og plikter å følge de bestemmelser i energiloven med tilhørende bestemmelser som omhandler nettselskap. Dette innebærer at konsesjonæren må måle, avregne og tariffere hver enkelt boenhet og fritidsboliger i sitt nett.

Tariffvirkninger

NVE ønsker å begrense de urimelige fordelingsvirkninger som kan følge av fellesmåling. Sluttbrukere i fellesmålte bygninger får normalt lavere tariffer, og noen nettselskaper praktiserer også lavere tariffer for kunder i boligblokker uten fellesmåling. NVE vil imidlertid understreke at dersom et stort antall boligblokker fellesmåles, vil bortfallet av tariffinntektene hentes inn, ved at tariffen for andre kunder økes, og/eller ved at tariffen for fellesmålte kunder økes. Dette fordi den største delen av kostnadene ved nettdrift er faste kostnader forbundet med utbygging og vedlikehold av overføringsnettet til kundene, som ikke reduseres selv om en del kunder fellesmåles.

2.2.3. Endringer fra det opprinnelige forslaget

Flere høringsinstanser ønsket at NVE eksplisitt skulle utelate foretak fra bestemmelsen i § 13-1. Flere nettselskap, Energibedriftenes Landsforening, selskaper som i dag forestår måling og avregning bak et fellesmålt punkt, samt offentlige myndigheter og interesseorganisasjoner er i utgangspunktet positive til å unnta forretningsbygg med flere leietagere fra kravet om individuell måling. NVE ser at flere forhold taler for et slik unntak.

NVE ser at det i bygg av dynamisk karakter hvor både kundemasse og de fysiske avgrensninger mellom lokaler er i stadig endring, kan medføre at kostnadene ved å måle og avregne hver kunde individuelt kan anses å være urimelige. Dette kan være tilfellet blant annet for kjøpesenter og kontorfellesskap. Foretak som benytter deler av et bygg, leier ofte arealene, og det kan være hyppige endringer i arealdisponeringer ved utvidelser eller flytting. I utgangspunktet var intensjonen bak forskriftsendringen at slike kunder skulle omfattes av unntaksbestemmelsen i § 14-3 som stadfester at fellesmåling kan kreves av kunden i de tilfeller der individuell måling og avregning gir urimelige merkostnader. NVE har likevel sett at det vil være mest hensiktsmessig ikke å stille krav om individuell måling i næringsbygg.

Til grunn for endringen av det opprinnelige forslaget ligger at store deler av kundegruppen i alle tilfeller ville ha hatt krav på fellesmåling gjennom unntaksbestemmelsen i § 14-3. I næringsbygg med flere foretak er arealene ofte leiet, og disponeringen av areal kan endres hyppig. I flere tilfeller vil butikklokalene eller kontorlokalene ikke være inndelt i elektriske installasjoner, som samsvarer med foretakenes arealdisponeringer.

NVE ser videre at fellesmåling av næringskunder har mindre tariffmessige fordelingsvirkninger enn ved fellesmåling av husholdningskunder. Næringskunder av en viss størrelse blir i større grad effektavregnet enn boenheter og fritidsboliger. NVE legger derfor til grunn at differansen mellom de bruksuavhengige leddene ved fellesmåling og summen av fastleddene ved individuell avregning vil være mindre for næringskunder enn for boenheter og fritidsboliger.

Endringen fra det opprinnelige forslaget innebærer at forretningsbygg med flere foretak bak et fellesmålt punkt vil kunne fortsette i dagens praksis med måling og avregning per felles inntaksledning dersom kundene ønsker det. Det innebærer videre at nye næringsbygg kan kreve å måles og avregnes per felles inntaksledning. NVE vil minne om bestemmelsen vedrørende konsesjonsplikt som er videre omtalt under kommentarer til § 14-3.

2.2.4. Ikrafttredelse

Forskriften trer i kraft fra 1.januar 2010. Dette innebærer at nettselskapet ikke lenger har noen plikt til å tilby fellesmåling til boenheter og fritidsboliger som tidligere var omfattet av kontrollforskriftens § 14-3. Forholdet til eksisterende fellesmålte kunder vil bli beskrevet i NVEs vurdering av § 14-3.

2.3. Endringer i kapittel 14

2.3.1. Høringsuttalelser

§ 14-3 Fellesmåling av slutt kunder

I forslag til endringer i forskrift nr 302 av 11. mars 1999 nr 6 2009 ble det foreslått en ny bestemmelse som skal lyde:

”Nettselskapene skal på forespørsel tilby måling og avregning per felles inntaksledning når måling og avregning etter § 13-1 bokstav h) gir urimelige merkostnader.”

I beskrivelse av forslaget skrev NVE videre at: *”Dersom de kundespesifikke kostnadene knyttet til individuell måling og avregning ikke står i forhold til de fordelene individuell måling og avregning gir, åpner dette for at kunden kan kreve måling og avregning per felles inntaksledning. Dette kan være i tilfeller der en eksisterende elektrisk installasjon ikke er inndelt i elektriske anlegg i henhold til matrikkelens definisjoner. I slike tilfeller kan det måtte gjennomføres endringer i anleggseierens elektriske installasjon for å kunne skille ut boenhetene mv. som separate elektriske anlegg og med separate måleranlegg. NVE ser at det i slike tilfeller kan følge merkostnader av § 13-1 h) som gjør at individuell måling må anses som samfunnsmessig lite rasjonelt.*

NVE ber spesielt om kommentarer på hvilke konkrete tilfeller høringsinstansene ser for seg vil falle inn under bestemmelsen om fellesmåling.”

I hørings svarene fikk NVE flere innspill på anlegg og kunder som ikke bør omfattes av individuell måling jf. § 13-1 bokstav h) og dermed være innbefattet av forskriftens § 14-3. NVE legger til grunn at flere av høringsinnspill knytter seg til næringskunder sin mulighet for fellesmåling, og forhold som bør tale for at denne gruppen bør omfattes av bestemmelsen i § 14-3. NVE legger til grunn at forholdene i tilknytning til slike typer kunder i stor grad er omtalt i foregående avsnitt, og at denne kundemassen ikke lenger er omfattet av bestemmelsen om individuell måling.

Flere nettselskap, samt Energibedriftenes Landsforening mener bestemmelsen i § 14-3 i tillegg til tilfeller der kostnaden ved individuell måling er urimelig høye, også bør gi hybler i hybelbygg, studentboliger som er bygd som bofellesskap og boenheter i bofellesskap for eldre eller funksjonshemmede rett til fellelmåling. Det er videre tatt opp at i tilfeller der boenhetene ikke er registrert i matrikkelen vil det være å regne som en urimelig merkostnad for nettselskapet å måle disse.

Studentsamskipnadene mener at studentboliger i utgangspunktet bør unntas kravet om individuell måling. Samskipnadene mener studentboliger vil måtte bli omfattet av bestemmelsen i § 14-3 på grunn av urimelige merkostnader for studentene som gjør at individuell måling må anses som samfunnsmessig lite rasjonelt. Det blir vist til at det er lite kundespesifikt forbruk i hver enkelt studentbolig, og at store deler av energiforbruket foregår i fellesarealer ved bruk av flere energibærere. Det ble videre tatt opp at det ved individuell måling fra nettselskapet vil påløpe store administrative kostnader i forbindelse med inn- og utflytting både hos nettselskap og samskipnadene som utleier av boenhetene. Det ble videre vist til at de elektriske installasjonene i de fleste studentboliger ikke er bygget med tanke på individuell måling, og at det vil påløpe store kostnader ved ombygging av anlegget slik at anlegget lar seg måle.

Flere høringsinstanser etterlyser en konkret beskrivelse av fordeling av kostnader som følger ved overgang til individuell måling for eksisterende kunder. Dette gjelder spesielt eventuelle kostnader som oppstår inne i den private installasjonen.

Norske Boligbyggelag ønsker primært å beholde dagens ordning med fellesmåling. Deres subsidiære forslag er at ikrafttredelsen av forskriften for boligbyggelag som allerede er målt per felles

inntaksledning blir utsatt til 1. januar 2015. Bakgrunnen for dette er at eksisterende fellesmålte borettslag har investert i målerutstyr og anlegg for måling og avregning i hver boenhet. NBBL mener kostnadene som er blitt påført som følge av overgang til fellesmåling kan ligge på mellom 250.000 og 400.000 for et borettslag med 50 boliger. NBBL ønsker derfor å beholde dagens tariffstruktur inntil 1. januar 2015, da borettslagenes investeringer i hovedsak er antatt å være nedskrevet innen denne dato. OBOS ønsker å unnta boligselskaper der beboere gjennom vedtak på generalforsamling eller sameiemøte har vedtatt at de ønsker fellesmåling fra kravet om individuell måling, for å kunne ivareta de positive sidene ved fellesmåling for beboerne i borettslag og sameier.

2.3.2. NVEs kommentarer

NVE har i utgangspunktet ikke ønsket å frita enkelt næringer eller interesser fra bestemmelsen om individuell måling. NVE ser likevel at det i visse tilfeller vil være et behov for unntak fra § 13-1 bokstav h), da fellesmåling i visse tilfeller kan bidra til hensiktsmessige og samfunnsøkonomisk fornuftige løsninger. NVE har derfor inkludert § 14-3 som en unntaksbestemmelse. Bestemmelsen har som formål å gi kundene mulighet for fellesmåling i tilfeller der individuell måling og avregning medfører urimelige merkostnader. Bestemmelsen er ment å tillate fellesmåling i tilfeller der individuell måling må anses som samfunnsmessig lite rasjonelt. Med urimelige merkostnader mener NVE når den samlede kostnaden hos kunde og nettselskap ikke står i forhold til den samlede nytte som forventes oppnådd ved individuell måling. På bakgrunn av innkomne høringsuttalelser vil det etter NVEs vurdering ikke være behov for å forskriftsfeste unntakstilfellene. Til grunn for denne vurderingen ligger blant annet at nettselskapet til en viss grad bør gjøre individuelle vurderinger hvorvidt den enkelte boenhet eller fritidsbolig bør måles og avregnes individuelt. Vurderingen bør gjøres på bakgrunn av de kostnadsmessige forhold i de enkelte boligblokker.

Forholdet til eksisterende fellesmålte kunder.

I forbindelse med forslag om innføring av AMS må nettselskapene gjennomgå sine målepunkt og eventuelt installere nye målere i henhold til nye krav. NVE skrev i forslaget til endring av fellesmålingsbestemmelsen at overgangen fra fellesmåling til individuell måling vil bli sett i sammenheng med innføringen av AMS. NVE har i brev av 13. oktober 2009 valgt å avvente tidspunktet for vedtak om ikrafttredelse av bestemmelse angående AMS med ett år, hvilket medfører at forskriften om AMS tidligst kan tre i kraft fra 1. januar 2016. Til grunn for vurderingen ligger betydningen av de standardiseringsprosesser som er igangsatt i regi av EU.

NVE ser det som hensiktsmessig at nettselskapet foretar en samlet utrulling av nye avanserte måle- og styringssystemer til en samlet kundemasse, og at kunder som i dag er fellesmålt får et AMS tilpasset målersystem ved overgangen til individuell måling. NVE ønsker ikke at det påløper merkostnader ved at det installeres flere målere hos eksisterende fellesmålte kunder i løpet av en kort tidsperiode. NVE vil anse en slik praksis som en urimelig merkostnad ved overgang til individuell måling. Hoveddelen av eksisterende fellesmålte kunder vil derfor forbli fellesmålt inntil nettselskapene har begynt utrulling av AMS. For bygninger der nettselskapet allerede eier de individuelle målerne innenfor et fellesmålt punkt, og hvor det derfor i utgangspunktet ikke oppstår merkostnader som følge av en overgang til individuell måling og avregning av hver enkelt boenhet eller fritidsbolig, vil nettselskapet kunne måle og avregne hver enkelt individuelt fra og med 1. januar 2010. For kunder bak et fellesmålt punkt der det må installeres måler eller eksisterende måler må byttes ut, vil de forbli fellesmålt inntil utrulling av AMS er igangsatt i nettområdet og vil i en slik anledning bli behandlet som tilsvarende individuelt målte kunder. I den grad nettselskapene allerede har begynt installasjon av AMS på eget initiativ, kan nettselskapet inkludere eksisterende fellesmålte kunder i denne installasjonsprosessen.

Øvrig kundemasse omfattet av 14-3

NVE ser at det i bygg av dynamisk karakter, hvor både kundemasse og de fysiske avgrensninger mellom lokaler er i stadig endring, kan medføre at kostnadene ved å måle og avregne hver kunde individuelt kan anses å være urimelige. Dette kan være tilfellet blant annet for hybelhus og hus med studentboliger. I slike tilfeller må det gjøres en individuell avveining hvorvidt kostnadene ved innføring og administrering av individuell avregning i det aktuelle bygget står i forhold til fordelene. I utgangspunktet er det nettselskapet som skal gjøre denne avveiningen. I tilfeller der kunden mener nettselskapets håndtering er i strid med bestemmelsene i kontrollforskriften kan dette påklages NVE.

Bestemmelsen omfatter tilfeller der hvor:

- Den elektriske installasjonen ikke er inndelt i forhold til de enkelte kundenes uttaksområde. Dette kan være tilfeller hvor det kreves store ombygginger av de elektriske installasjonene for at de aktuelle boenheter eller fritidsboliger lar seg måle. Dette kan være tilfelle for eksempel i forbindelse med hybler i bolighus eller hybelblokker eller andre enheter der den elektriske installasjonen ikke er bygget med tanke på å kunne måle og avregne hver enkelt boenhet separat. Nettselskapet skal ta hensyn til alle kostnader ved overgang til individuell måling i sin vurdering om hvorvidt det følger urimelige merkostnader ved overgangen.. Dersom kunden ikke er enig med nettselskapet angående overgangen kan saken klages inn for NVE.
- Som nevnt i forhold til endringene i kapittel 13-1 kan det være tilfeller hvor nettselskapet ikke vil være den mest effektive til å måle og avregne kunder. Dette kan være i tilfeller hvor endringer i kundemasse og inn og utflytting av kunder medfører store administrative kostnader for nettselskapet, og at nettselskapet ikke er den som må anses å være mest effektiv i å håndtere de aktuelle kundeforhold. I bygg med hyppig utskiftning av kundemassen vil det etter NVEs oppfatning være stor grad av risiko for at store deler av kundemassen til enhver tid vil motta strømleveranser gjennom nettselskapenes leveringsplikt. NVE anser det ikke som gunstig at oppgaver knyttet til administrasjon og måling og avregning av denne type kunder skal utføres av nettselskapet. Dette kan for eksempel gjelde for studenthybler, boliger som er bygd som bofellesskap for studenter, eldre eller funksjonshemmede og lignende. Nettselskapet må i slike tilfeller gjøre en individuell vurdering om hvorvidt de aktuelle boenheter i matrikkelen er av en slik karakter, som gjør at de enkelte enhetene bør måles og avregnes individuelt av nettselskapet. Ved uenighet kan forholdet bringes inn til NVE for avgjørelse.

Kostnader ved overgang til individuell måling

Flere høringsinstanser etterlyste en mer presis beskrivelse av hvilke kostnader som skal bekostes av nettselskapet ved overgang til individuell måling. Flere ønsket en presisering av hvordan kostnader som oppstår inne i den private installasjonen som følge av overgangen skal bekostes. NVE er av den oppfatning at nettselskapet skal dekke innkjøp av måler, samt kostnader ved montering av måler som oppstår ved overgangen. Kostnader til drift og vedlikehold av måler i form av arbeidskraft og utstyr blir også bekostet av nettselskapet. NVE gjør oppmerksom på at nettselskapet i henhold til energiloven med tilhørende forskrifter ikke er forpliktet til å dekke kostnader som oppstår i tilfeller der det må gjøres endringer inne i den private installasjonen som følge av omleggingen. Det er NVEs oppfatning at nettselskapet har rett til å kreve at eieren av installasjonen legger til rette for at anlegget lar seg måle i henhold til energiloven med tilhørende forskrifter. Nettselskapet skal ta hensyn til alle kostnader, også eventuelle kostnader som måtte oppstå hos kunde, i en vurdering om hvorvidt en omlegging til individuell måling medfører urimelige merkostnader.

Konsesjonspliktig virksomhet

NVE vil minne om at i forskrift av 7. desember 1990 nr. 959 (energilovforskriften) § 4-2 fremgår det at enheter som omsetter elektrisk energi eller som kan stå i en eller annen form for monopolsituasjon, må ha omsetningskonsesjon. Dette gjelder blant annet enheter som eier eller driver fordelings- eller overføringsnett. Enheter hvor den konsesjonspliktige virksomhet er av begrenset omfang, kan meddeles konsesjon på forenklete vilkår. Jf. § 4-2 b) er videreformidling av elektrisk energi i forbindelse med utleie eller administrasjon av hele eller deler av bygninger eller anlegg til bolig eller næringsvirksomhet unntatt fra konsesjonsplikt.

Dette medfører at det generelt sett ikke er konsesjonsplikt forbundet med måling og avregning bak et fellesmålt punkt. I forarbeidene til endringer i energilovforskriften gjeldende fra 1. januar 2002, er derimot begrepet *administrasjon* i denne sammenheng avgrenset til en fullmektig som selv ikke har økonomisk interesse av å videreformidle elektrisk energi. En tredjepart som opptrer på egne vegne og som har en egen økonomisk interesse i dette, vil være omsetningskonsesjonspliktig. NVE vil påpeke at i tilfeller der fellesmålingsselskapet selv innehar omsetningskonsesjon og eier overføringsnett eller har ansvar for nettjenester, som måling og avregning, er konsesjonæren å betrakte som et nettselskap jf kontrollforskriftens § 1-3, og vil selv være pliktige til å følge de bestemmelser som ligger i energiloven med tilhørende forskrifter.

2.3.3. Ikrafttredelse

Forskriften trer i kraft 1. januar 2010. Da nettselskap som følge av forskriftsendringen vil trenge tid til å overta nye målepunkt, vil kunden fortsette som fellesmålte kunder inntil innføringen av AMS. I de tilfeller der nettselskapet i dag eier de eksisterende målerne hos sluttbruker, vil nettselskapet måle og avregne hver enkelt kunde individuelt fra 1. januar 2010.

2.4. Endringer i kapittel 17

I Innst. O. nr. 104 (2008-2009) fra energi- og miljøkomiteen vises det til NVEs forskriftsendring vedrørende anleggsbidrag.

”Komiteen viser til at NVE har igangsatt et arbeid med å vurdere behovet for utvidelse av reglene for anleggsbidrag bl.a. for å få riktige samfunnsmessige investeringer. Dette arbeidet må sees i sammenheng med forslaget om en tilknytningsplikt, og det skal legges vekt på målet om økt fornybar kraftproduksjon.

Komiteen ber derfor om at mulighetene for å redusere anleggsbidrag også vurderes i denne sammenheng, spesielt viktig er dette i forbindelse med fornybar kraftproduksjon. Komiteen ber også om at det vurderes om det kan sondres mellom forbruk og produksjon når det gjelder størrelsen på anleggsbidrag.”

NVE har i brev av 22. juni 2009 fått i oppdrag å utrede forhold vedrørende anleggsbidrag og tilknytning av fornybar kraftproduksjon. I utredningen blir NVE bedt om å se incentiver for investeringer og effektiv drift, antall nettnivå, felles nasjonale tariffier og reglene for anleggsbidrag i en sammenheng. Utredningen skal ta utgangspunkt i den nye tilknytningsplikten, målet om ny fornybar kraftproduksjon og energilovens formål om samfunnsmessig rasjonalitet. Utredningen skal være gjennomført innen 20. januar 2010.

Behandlingen av den forslåtte regelendringen om anleggsbidrag er stilt i bero inntil gjennomgangen av den samlede reguleringen er oversendt Olje- og energidepartementet. NVE gjennomfører dermed ingen endringer i kontrollforskriftens § 17-5 i denne omgang. NVE vil i løpet av 2010 komme tilbake med en oppsummering av høringsuttalelsene og en konkludering hva gjelder endelig forskrift.

2.5. Vedtatt endringsforslag

På bakgrunn av innkomne høringsuttalelser vedtar NVE å endre § 14-3, samt innføre ny § 13-1 bokstav h). Forskriften trer i kraft fra 1.januar 2010. NVE finner på bakgrunn av en vurdering av de innkomne høringsuttalelser at det ikke vil være hensiktsmessig å inkludere foretak i kravet om individuell måling. Dette innebærer at boenheter og fritidsboliger skal måles og avregnes individuelt.

2.6. Ikrafttredelse av forskriftsendringen

Forskriften trer i kraft fra 1.januar 2010.

3. Bestemmelser vedtatt endret i forskrift om økonomisk og teknisk rapportering, inntektsramme for nettvirksomheten og tariffer

Forskrift om endring i forskrift om økonomisk og teknisk rapportering, inntektsramme for nettvirksomheten og tariffer.

Fastsatt av Norges vassdrags- og energidirektorat 10. november 2009 med hjemmel i forskrift 7. desember 1990 nr. 959 om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m. § 7-1, gitt med hjemmel i lov 29. juni 1990 nr. 50 om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m. § 7-6.

I.

I forskrift 11. mars 1999 nr 302 om økonomisk og teknisk rapportering, inntektsramme for nettvirksomheten og tariffer gjøres følgende endringer:

Endring i forskriftens kapittel 13

ny § 13-1 bokstav h):

”Den enkelte boenhet eller fritidsbolig skal måles og avregnes hver for seg.”

Endring i forskriftens kapittel 14

Endret § 14-3 skal lyde:

§ 14-3. Fellesmåling av slutt kunder

Nettselskapene skal på forespørsel tilby måling og *avregning* per felles inntaksledning *når måling og avregning etter § 13-1 bokstav h) gir urimelige merkostnader.*

II.

Endringen av §§ 13-1 bokstav h) og 14-3 trer i kraft 1. januar 2010.

Denne serien utgis av Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE)

Utgitt i Dokumentserien i 2009

- Nr. 1 Inger Sætrang: Statistikk over nettleie i regional- og distribusjonsnettene 2009 (60 s.)
- Nr. 2 Roar Kristensen: Endringer i forskrift om systemansvar i kraftsystemet. Forskriftstekst og merknader til innkommende høringskommentarer (65 s.)
- Nr. 3 Kjersti Halmrast, Ingunn Bendiksen Åsgård, Anne Rogstad (red.)
Styrende dokumenter for tilsyn og reaksjoner. Versjon 2 – mars 2009 (85 s.)
- Nr. 4 Inger Sætrang: Oversikt over vedtak og utvalgte saker. Tariffer og vilkår for overføring av kraft i 2008 (16 s.)
- Nr. 5 Endringer i forskrift 11. mars 1999 nr 301 om måling, avregning mv.
Oppsummering av høringsuttalelser og endelig forskriftstekst (10 s.)
- Nr. 6 Anleggsbidrag og fellesmåling. Forslag til endringer i forskrift nr 302 av 11. mars 1999 (18 s.)
- Nr. 7 Erik Holmqvist (red.): Flommen på Sør- og Østlandet våren 2008 (89 s.)
- Nr. 8 Lars-Evan Pettersson: Flomberegning for Årdalsvassdraget (21 s.)
- Nr. 9 Endringer i forskrift 11. mars 1999 nr. 302 om økonomisk og teknisk rapportering,
inntektsramme for nettvirksomheten og tariffer. Utkoblbart forbruk.
Oppsummering av høringsuttalelser og forskriftstekst (12 s.)
- Nr. 10 Fjellskredfare ved Mannen i Romsdalen (39 s.)
- Nr. 11 Olav Karstad Isachsen og Anne Cecilie L. Bondy: Forskrift om energieffektivitet i bygninger (37 s.)
- Nr. 12 Avanserte måle- og styringssystem (AMS). Forslag til endringer i forskrift 11. mars 1999
nr. 301. Tilleggshøring 2009 (20 s.)
- Nr. 13 Siri H. Steinnes og Silje Gundersen: Rapportering og fastsettelse av inntektsrammer.
Forslag til endringer i forskrift nr. 302 av 11. mars 1999. Høringsdokument juli 2009 (11 s.)
- Nr. 14 Thomas Væringstad: Flomberegning for Oselva (30 s.)
- Nr. 15 Thomas Væringstad: Flomberegning for Øysteseelvi (30 s.)
- Nr. 16 Hervé Colleuille, Inger Karin Engen: Utredning om overvåking og varsling av
løsmasse- og snøskredfare på regionalt nivå (76 s.)
- Nr. 17 Endringer i forskrift 11 mars 1999 nr. 302 om økonomisk og teknisk rapportering,
inntektsramme for nettvirksomheten og tariffer - Fellesmåling. Oppsummering av
høringsuttalelser og forskriftstekst. Høringsdokument april 2009 (18 s.)